

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับการปรับตัวทางสังคม ของนักเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปกล่าวเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยแยกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

- 2.1 การอบรมเลี้ยงดู
- 2.2 การปรับตัวทางสังคม
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยภายในประเทศ
- 2.4 เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ

2.1 การอบรมเลี้ยงดู

เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า เด็กคืออนาคตของชาติคือผู้พัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น การที่ประเทศชาติจะมีอนาคตที่ดี หรือ มีผู้ที่จะมาพัฒนาประเทศชาติให้ดีขึ้น จะต้องเริ่มที่จุดเริ่มต้น คือ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ชิกมันด์ ฟรอยด์ (อ้างจาก HALL & LINDZEY, 1970) เจ้าของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ได้กล่าวถึงพัฒนาการบุคลิกภาพของเด็กว่า จะพัฒนาขึ้นในช่วง 5 ขวบปีแรกของชีวิต หลังจากนั้นเป็นการเพิ่มพูนรายละเอียดปลีกย่อยจากโครงสร้างพื้นฐานเดิม สุชา (2529) กล่าวว่า ครอบครัวมีอิทธิพลในการสร้างนิสัยแก่เด็ก ครอบครัวใดที่ให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดี ให้สวัสดิภาพแก่ลูก ให้ความรักความเอาใจใส่และคำแนะนำปรึกษาหาหรือแก้ลูกด้วยดี เด็กจะเติบโตมาเป็นเด็กที่แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ แต่เด็กที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งไม่เอาใจใส่หรือไม่เอาใจใส่มากเกินไป เด็กจะกลายเป็นคนก้าวร้าวได้

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาวิจัยถึงลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและได้แยกลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูไว้ต่างกัน ดังเช่น

โรเจอร์ (ROGER, 1972) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย (DEMOCRACY) แบบทอดทิ้ง (REJECTION) และแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (OVERPROTECTION)

ไซมอนด์ (SYMONDS, 1939) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

(1) ความสัมพันธ์ที่เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกที่พ่อแม่มีต่อผู้อื่นให้เด็ก เช่น พ่อแม่ที่รู้สึกเกลียดชังพ่อแม่ของตนเอง ก็อาจจะถ่ายทอดความรู้สึกนั้นให้แก่เด็ก

(2) ความสัมพันธ์ในลักษณะโยนความผิดให้แก่เด็ก เช่น พ่อแม่ที่รู้สึกว่าตนเองผิด ก็อาจจะโยนความผิดให้แก่เด็ก โดยเฉพาะที่เป็นเพศเดียวกับตน ความสัมพันธ์จึงเป็นไปในทางปล่อยปละละเลย

(3) การชดเชย พ่อแม่อาจจะชดเชยความรู้สึกอย่างหนึ่งอย่างใดแก่เด็ก เช่น การชดเชยความรู้สึกผิดหวังที่ตนเรียนแพทย์ไม่สำเร็จ โดยคาดหวังให้แก่เด็กเรียนแพทย์ ความสัมพันธ์จึงเป็นไปในลักษณะควบคุมบังคับ

(4) การถ่ายทอดความรักความรู้สึกรัก พอใจ ชื่นชม และมีเมตตาปราณีให้แก่เด็ก ความสัมพันธ์เช่นนี้จะมีลักษณะอบอุ่นและยอมรับ

(5) การถ่ายทอดความทะเยอทะยานให้แก่เด็ก พ่อแม่ประเภทนี้ต้องการให้เด็กแข่งขันกับผู้อื่น จึงมักขัดเคืองความรู้สึกให้แก่เด็ก เช่น เรียนเปียโน ว่ายนํ้า เรียนศิลปะ เป็นต้น

(6) การที่พ่อแม่รับผิดชอบภาระทุกอย่างในครอบครัว โดยไม่ยอมให้เด็กทำอะไรเลย พ่อแม่ประเภทนี้จะมีความสัมพันธ์กับเด็กในลักษณะ ให้ความคุ้มครองมากเกินไป

(7) การถ่ายทอดความสัมพันธ์ที่มีต่อพ่อแม่ตนเองสู่เด็ก เช่น ถ้าปู่ย่าตายายใช้อำนาจควบคุม จนพ่อแม่ยอมจำนนต่อปู่ย่าตายาย พ่อแม่จะมีลักษณะยอมจำนนต่อเด็กด้วย

นอกจากนี้แล้ว ไซมอนด์ (SYMONDS) ยังได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กว่า

(1) พ่อแม่ที่ปล่อยปละละเลยบุตร จะทำให้บุตรมีลักษณะ เป็นคนก้าวร้าว เจ้าคิดเจ้าแค้น ชอบพูดปด หนีโรงเรียน ลักเล็กขโมยน้อย

(2) พ่อแม่ที่ประคบประหงมเกินไปบุตรจะมีลักษณะเป็นคนไม่ให้ความร่วมมือ พึ่งตนเองไม่ได้ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

(3) พ่อแม่ที่มีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะเป็นคนเจ้าระเบียบ สุภาพเรียบร้อย อยู่ในโอวาทสามารถปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่ได้ สงบเสงี่ยม ขาดความคิดริเริ่ม

(4) พ่อแม่ที่ยอมจำนนต่อบุตร บุตรจะขาดความรับผิดชอบ ไม่อยู่ในโอวาท เห็นแก่ตัว ค่อดึงมักทำอะไรตามใจชอบ

เรดค์ (RADKE อ้างจาก นิภา, 2530) ได้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง ลักษณะของครอบครัวแบบต่างๆ กับลักษณะพฤติกรรมของเด็ก ที่อาจเป็นไปได้ ในรูปต่างๆ ดังต่อไปนี้

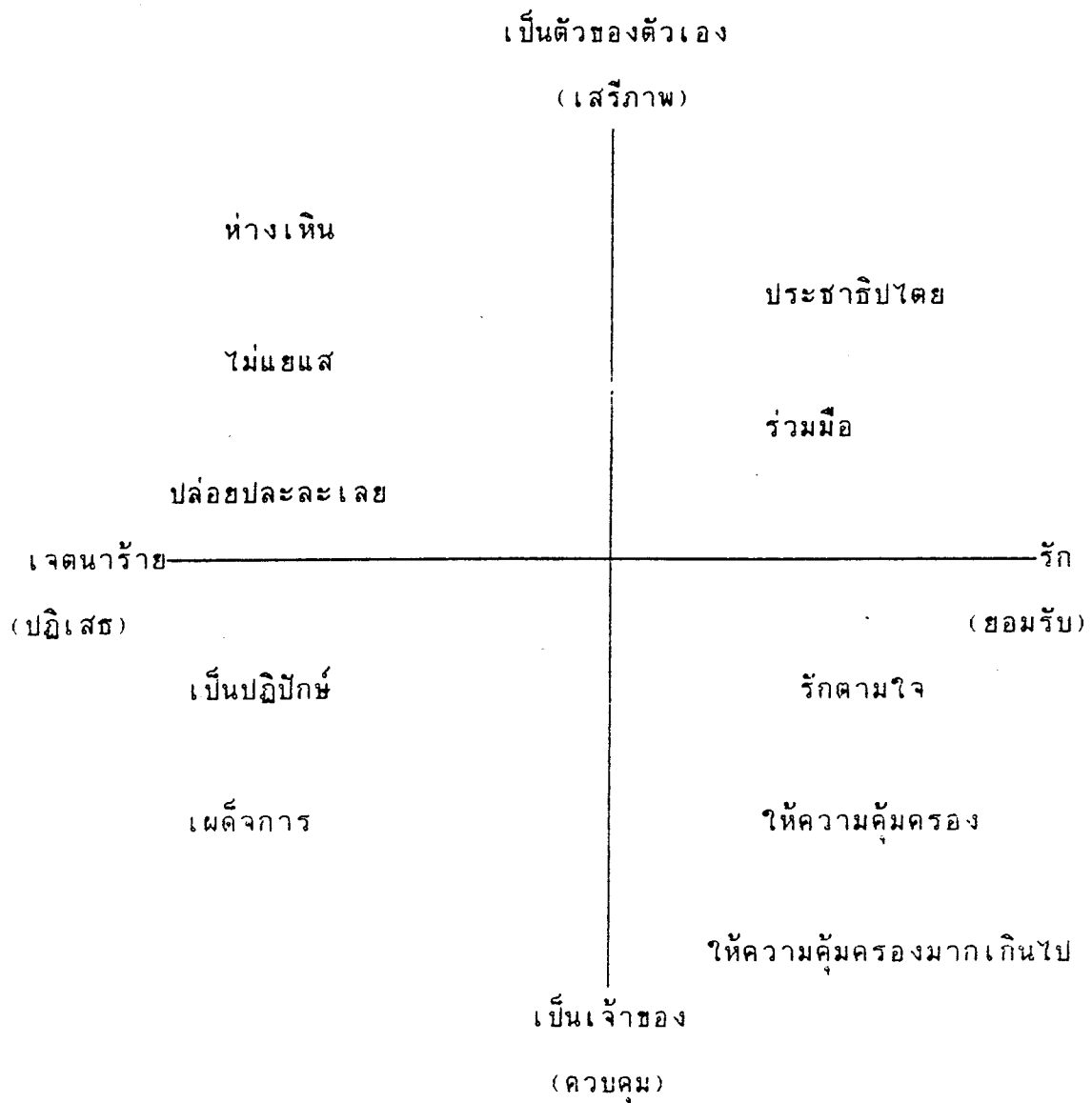
ลักษณะของครอบครัว	ลักษณะของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน
1. เด็กถูกทอดทิ้งขาดการดูแล เอาใจใส่	เชื่อฟังและยอมตาม ก้าวร้าว ปรับตัวยากมีความ ไม่อบอุ่นและปลอดภัย จิตใจโหดร้ายมีอาการทาง ประสาท ซ้ำๆ ติ้อร้น ไม่ทำตัวให้สอดคล้องผู้อื่น
2. เด็กได้รับการทูลนอมแบบ ทารก	ลักษณะคล้ายทารกและชอบถดถอย เชื่อฟังและ ยอมตาม มีความรู้สึกไม่อบอุ่นและปลอดภัย ก้าวร้าว ปรับตัวยาก
3. บิดามารดาใช้อำนาจบังคับ	ต้องฟังผู้อื่น ซ้ำๆ เชื่อฟังและยอมตาม สุภาพ อ่อนโยน ระมัดระวัง ไม่ร่วมมือ เกร่งเกรียด กล้าหาญ ชอบวิวาท ขาดความกระตือรือร้น

ลักษณะของครอบครัว	ลักษณะของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน
4. บิดามารดายอมตามใจเด็ก	ก้าวร้าว เล่นเล่ ไม่เชื่อฟัง รักอิสระ เชื้อมัน ในตัวเอง มีความกล้าในการคบหาสมาคม ไม่ทำ ตัวให้สอดคล้องผู้อื่น
5. บิดามารดาไม่ปรองดองกัน	ก้าวร้าว มีอาการทางประสาท ซ้ำอิจฉา ประพฤติ ผิด ไม่ร่วมมือ
6. วินัยทางบ้านบกพร่อง	ปรับตัวไม่ค่อยดี ก้าวร้าว ต่อต้านขัดขืน ซ้ำอิจฉา มีอาการทางประสาท ประพฤติผิด
7. ครอบครัวปรองดองกันและมี การปรับตัวดี	เชื่อฟังและยอมตาม ปรับตัวได้ดี
8. ครอบครัวมีความสุข และ รักใคร่กลมเกลียวกัน	ร่วมมือ ปรับตัวได้ดีมาก รักอิสระ
9. ครอบครัวยอมรับเด็ก	มีลักษณะเป็นที่ยอมรับของสังคม และกล้าเผชิญ อนาคตอย่างมั่นใจ
10. บิดามารดาสนิทสนม เล่นกับเด็ก	มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย ไว้วางใจ เชื่อถือใน ตนเอง

ลักษณะของครอบครัว	ลักษณะของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน
11. การอบรมเด็กด้วยเหตุผล หลักวิทยาศาสตร์	ไว้วางใจเชื่อถือในตนเอง ร่วมมือและรับผิดชอบ
12. ระเบียบวินัยทางบ้าน เคร่งครัด สม่ำเสมอ	ปรับตัวได้ดี
13. การฝึกเด็กให้รู้จักหน้าที่ รับผิดชอบ	ปรับตัวได้ดี ไว้วางใจในตนเอง และรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย

เชฟเฟอร์ (SCHAEFER, 1959) ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของการ
อบรมเลี้ยงดู พบ มิติที่เป็นอิสระต่อกัน 2 มิติ และแบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 10
ประเภท คือ

1. แบบประชาธิปไตย 2. แบบร่วมมือ 3. แบบห่างเหิน
4. แบบไม่แยแส 5. แบบปล่อยปละละเลย 6. แบบเป็นปฏิปักษ์
7. แบบเผด็จการ 8. แบบรักตามใจ 9. แบบให้ความคุ้มครอง
10. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ เชฟเฟอร์ (SCHAEFER, 1959)

จากภาพประกอบ แสดงให้เห็นตำแหน่งของการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ บน 2 มิติ ซึ่งเป็นอิสระต่อกัน คือ "รัก - เจตนาร้าย" และ "ควบคุม - เป็นตัวของตัวเอง" การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและร่วมมืออยู่บนมิติ "รัก" และ "เป็นตัวของตัวเอง" แบบเผด็จการและแบบเป็นปฏิปักษ์อยู่บนมิติ "ควบคุม" และ "เจตนาร้าย" แบบรักตามใจให้ความคุ้มครอง และให้ความคุ้มครองมากเกินไปอยู่บนมิติ "รัก" และ "ควบคุม" ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบห่างเหิน ไม่แยแส และปล่อยปละละเลย อยู่บนมิติ "เป็นตัวของตัวเอง" และ "เจตนาร้าย"

การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบที่อยู่ในมิติ จะไม่รวมอยู่จุดเดียวกัน แต่ก็กระจายอยู่ในลักษณะใกล้เคียงกัน แต่มีมิติใดมิติหนึ่งมากกว่า เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบร่วมมือจะอยู่บนมิติเดียวกัน คือ "รัก" และ "เป็นตัวของตัวเอง" เหมือนกัน แต่ต่างกันในขณะที่แบบประชาธิปไตยจะมีมิติ "เป็นตัวของตัวเอง" มากกว่ามิติ "รัก" ส่วนลักษณะร่วมมือจะมีมิติ "รัก" มากกว่า "เป็นตัวของตัวเอง" (SCHAEFER, 1959)

สมพร (อ้างจาก พรสุดา, 2534) แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้แนวคิดของ เชฟเฟอร์ (SCHAEFER, 1959) และ เบคเกอร์ (BECKER, 1964) ออกเป็น 7 แบบ คือ

(1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (AUTHORITARIAN) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่าตนเองได้รับการควบคุมทั้งพฤติกรรม ความคิด ทัศนคติ และความ รู้สึกโดยตรง พ่อแม่จะคอยออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามเสมอ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ

(2) การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (FIRM DISCIPLIN) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่า พ่อแม่คอยกวดขัน ดูแล แนะนำให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบมาตรฐานของสังคมวัฒนธรรม หรือห้ามมิให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่นอกกรอบกรอบ ถ้าเด็กไม่ทำตามกฎระเบียบและมาตรฐานดังกล่าวก็จะถูกลงโทษ

(3) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย (PHYSICAL PUNISHMENT) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่าพ่อแม่ลงโทษให้เจ็บกาย เช่น ทุบตี หยิกเมื่อเด็กทำผิด หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

(4) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง (OVER PROTECTION) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่า พ่อแม่แสดงความรัก และความห่วงใยเด็กจนเกินไป ให้ความช่วยเหลือจนเกินความจำเป็น มักจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กในทุกเรื่อง ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนไม่มีอิสระที่จะทำอะไรด้วยตนเองได้

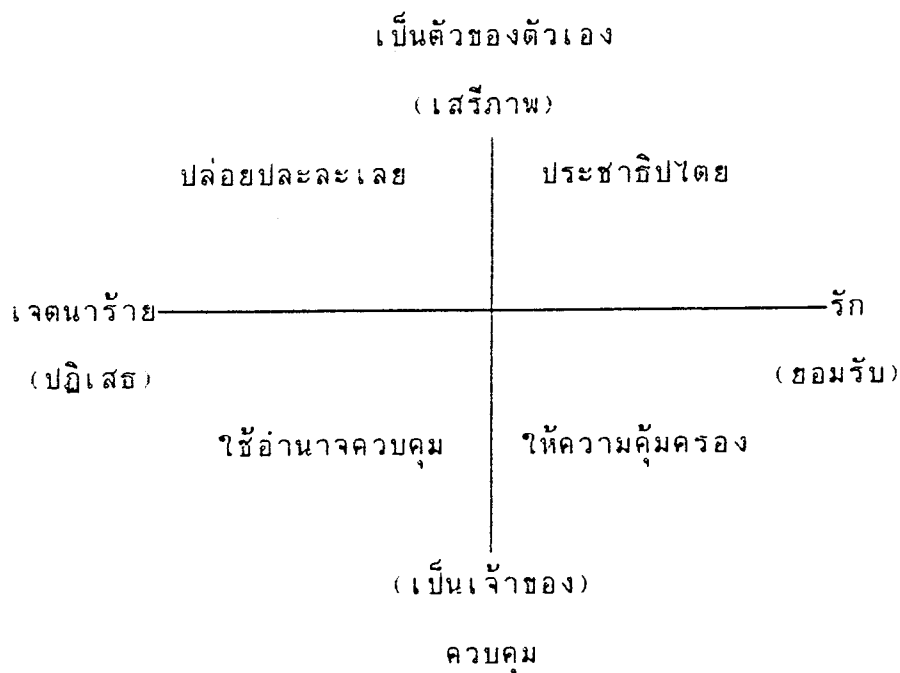
(5) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (DEMOCRACY) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่าพ่อแม่แสดงความรักและส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่างๆ เด็กจะได้รับความรักเสมอภาคในการทำสิ่งต่างๆ

(6) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (PERMISSIVENESS) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่ พ่อแม่ยินยอมให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่างๆได้ตามใจปรารถนา โดยไม่ต้องทำตามกฎเกณฑ์ แม้กระทำความผิดเด็กก็ไม่ได้รับการลงโทษ เด็กรู้สึกว่พ่อแม่ปล่อยปละละเลยตามใจ โดยไม่มีการให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

(7) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (REJECTION) หมายถึง การที่เด็กรู้สึกว่ พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ ไม่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อจำเป็น วิจารณ์ ตำหนิ และลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเด็กทำผิด

ส่วน พรสุดา (2534) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูตามวิธี 2 มิติของเซฟเฟอร์ ได้เป็น 4 แบบคือ

- 1) แบบประชาธิปไตย เป็นตัวแทนจากมิติ 'รัก' และ 'เป็นตัวของตัวเอง'
- 2) แบบให้ความคุ้มครอง เป็นตัวแทนจากมิติ 'รัก' และ 'ควบคุม'
- 3) แบบใช้อำนาจควบคุม เป็นตัวแทนจากมิติ 'เจตนาร้าย' และ 'ควบคุม'
- 4) แบบปล่อยปละละเลย เป็นตัวแทนจากมิติ 'เจตนาร้าย' และ 'เป็นตัวของตัวเอง'

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิการอบรมเลี้ยงดูของพรสุดา ที่ตัดทอนจากแนวคิดของเซฟเฟอร์

เหตุที่แบ่งได้เป็น 4 แบบ เนื่องจากว่า การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบที่อยู่ใน คุมิตีเดียวกันนั้น เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน แต่ต่างระดับกันเท่านั้น จึงเลือกเอาลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นลักษณะกลางๆ หรือ อาจกล่าวได้ว่า เป็นลักษณะใกล้เคียงกัน ตัวอย่างเช่น เรื่องลักษณะการอบรมเลี้ยงดูในมิติ ปฏิเสธ - เสรีภาพ ได้แก่ปล่อยปละละเลย ไม่แยแส และห่างเหิน ก็เลือกมา หนึ่งลักษณะคือ ปล่อยปละละเลย เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูหมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองใช้ในการอบรมสั่งสอนบุตรหรือผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง ซึ่งมีหลายวิธีที่แตกต่างกันออกไป แต่ในที่นี้ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาเพียง 4 แบบ คือแบบประชาธิปไตย แบบให้ความคุ้มครอง แบบใช้อำนาจควบคุม และแบบปล่อยปละละเลย

2.2 การปรับตัวทางสังคม

ได้มีผู้ให้ความหมายการปรับตัวทางสังคมไว้ดังนี้

MOSKOWITZ และ ORGEL (1969) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัว หมายถึง การปรับพฤติกรรมของแต่ละบุคคลให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการ แรงจูงใจและนิสัยของแต่ละบุคคลไปในทางใดทางหนึ่ง นอกจากนี้ความเปลี่ยนแปลงยังขึ้นอยู่กับโอกาสความต้องการและข้อจำกัดของสิ่งแวดล้อม

ลาซารัส (LAZARUS, 1969) ให้ความหมายในแง่จิตวิทยาไว้ว่า การปรับตัว (ADJUSTMENT) หมายถึง การปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของจิต

MALM และ JAMISON (อ้างจาก นิภา, 2530) ได้อธิบายความหมายของการปรับตัวว่า หมายถึง วิธีการที่คนเราปรับตัวให้เป็นไปตามความต้องการของตัวเองในสภาพแวดล้อม ซึ่งในบางครั้งส่งเสริม บางครั้งขัดขวางและบางครั้งสร้างความทุกข์ทรมานแก่เรา กระบวนการปรับตัวที่เกิดขึ้นจากความจริงที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และเราสามารถใช่วิธีการแบบต่างๆในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุถึงความต้องการนั้นๆ ในสภาวะแวดล้อมที่ปกติธรรมดา หรือมีอุปสรรคขัดขวางต่างๆกันไป

นิภา (2520) กล่าวว่าไว้ว่า การปรับตัวของคนเรานั้นเป็นผลมาจาก การได้รับแรงผลักดันสองอย่าง ได้แก่ แรงผลักดันภายนอก ซึ่งหมายถึงข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและสังคมและแรงผลักดันภายใน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกาย และจากประสบการณ์ทางสังคม

สุภาพรณ (2524) ได้กล่าวถึงการปรับตัวตามทฤษฎีของ รอย (ROY) ไว้ว่า การปรับตัว หมายถึง วิธีทางที่จะต้องรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงในชีวิต กิจกรรมที่เกิดขึ้นต่อการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า จะแสดงออกในรูปแบบของความต้อการพื้นฐานของมนุษย์ บุคคลจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อรักษาความสมดุลย์ของร่างกาย จิตใจ และสังคม

ผ่องพรรณ (2526) ให้ความหมายของคำว่า การปรับตัว ในทางจิตวิทยาว่า หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพร้อมด้วยพลังกาย จิตใจ เซวรณ์ปัญญาตลอดทั้งความรู้สึกรับรู้คิด ฯลฯ ปรากฏออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมเพื่อการบรรลุเป้าหมายต่างๆ ที่เขาแสวงหาหรือปรารถนา

เฮิร์ลอค (HURLOCK, 1978) ให้ความหมายของการปรับตัวทางสังคมว่าเป็นความสำเร็จของบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ คนที่ปรับตัวได้ดีจะเรียนรู้ทักษะทางสังคมได้ เช่น ความสามารถในการเกี่ยวข้องกับคนอื่น ทั้งกลุ่มเพื่อนและคนแปลกหน้า และจะช่วยพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อสังคมด้วย เช่น มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

อาจสรุปได้ว่า การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนตามความต้องการของร่างกาย และจิตใจ ซึ่งมีแรงกดดันมาจากภายนอก และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์นั้นๆ ก็เพื่อให้ตนบรรลุถึงสิ่งที่พึงปรารถนา และความต้องการที่จะอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้อย่างเป็นสุข

2.2.2 สาเหตุและความจำเป็นที่ก่อให้เกิดการปรับตัว

กันยา (2533) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว คือ

- (1) แรงขับและความต้องการ (DRIVE AND NEED) เป็นความต้องการ

พื้นฐานทางกายและทางจิตใจ เมื่อมีความต้องการและเกิดมีอุปสรรคมาขัดขวางจนไม่สามารถบำบัดความต้องการได้ ร่างกายก็จะแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา พฤติกรรมต่าง ๆ นี้เรียกว่า การปรับตัว

(2) แรงกระตุ้นจากสังคมเนื่องจาก สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และอย่างรวดเร็ว จึงทำให้คนมีปัญหาในการปรับตัวเพื่อให้ทันตามสังคม ถ้าปรับตัวได้ก็มีความสุข ถ้าไม่ได้ก็จะเกิดความคับข้องใจและหาทางปรับตัวโดยวิธีการต่างๆ

(3) เจตคติ คือ เมื่อจุดมุ่งหมาย หรือ ความสนใจของตนเปลี่ยนแปลงไป ก็จำเป็นต้องปรับพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายนั้นๆ

นิภา (2520) กล่าวว่าความต้องการทั้งหลายเป็นแรงขับ(DRIVE)ที่กระตุ้นให้คนเราดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนปรารถนา ซึ่งถ้าทุกคนสมหวังปัญหาต่างๆ ก็ไม่เกิดขึ้น แต่ในความเป็นจริงทุกคนมีอาจตอบสนองความต้องการทุกอย่างได้ดังใจปรารถนา ความรู้สึกขัดแย้ง ความผิดหวัง สับสน ว้าวุ่นใจ จึงเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคขัดขวางการดำเนินชีวิตที่เป็นสุข ดังนั้นคนเราจึงจำเป็นต้องรู้จักการปรับตัวเพื่อบรรเทาความรู้สึกคับข้องใจ และเพื่อรักษาดุลยภาพแห่งชีวิตไว้ให้ได้

2.2.3 เกณฑ์ในการปรับตัวทางสังคม

เฮิร์ลอค (HERLOCK, 1978) ได้ให้เกณฑ์ในการปรับตัวทางสังคมไว้ดังนี้

(1) มีการแสดงออกที่เหมาะสม เป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

(2) สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่างๆได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเพื่อน

(3) มีเจตคติต่อบุคคลต่างๆ ต่อการเข้าร่วมสังคมและต่อบทบาทของตนเอง
ในสังคม

(4) มีความพึงพอใจในบทบาทของตนเอง

2.2.4 ลักษณะการปรับตัวที่ดี

กันยา (2533) ได้กล่าวถึงหลัก 3 ประการ ในการปรับตัวให้ได้ผลดี ดังนี้

(1) หลักแห่งความจริง (REALISM) จะต้องยอมรับและยึดหลักความจริง ก่อนทำต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อนว่า มีเหตุผลและเป็นทางที่เป็นไปได้จริง แล้วจึง ต้องตัดสินใจกระทำลงไป มิฉะนั้นอาจจะต้องสูญเสียบางประการ

(2) หลักแห่งความมีใจกล้าพอ (COMMITMENT) พร้อมทั้งจะเผชิญกับความ ชัดแย้งตลอดเวลาที่กำลังดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ที่เราต้องการไม่กลัวความ ยากลำบาก ไม่กลัวการเสี่ยง

(3) การยอมรับตนเอง (SELF-ACCEPTANCE) ต้องพิจารณาดูตัวเองว่ามี ความมุ่งหวังอะไร มีความสนใจด้านใดบ้าง ต้องเข้าใจตนเอง จะต้องยอมรับทั้ง ความสำเร็จและความล้มเหลว ต้องรู้จักจุดอ่อนของตนเอง รู้ว่าควรหลีกเลี่ยงสิ่งใด บ้างที่จะนำตนไปสู่ความผิดหวัง และเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะอยู่กับผู้อื่นได้

วิจิตพาณี (2521) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีและมี สุขภาพจิตดี ว่ามีลักษณะดังนี้คือ

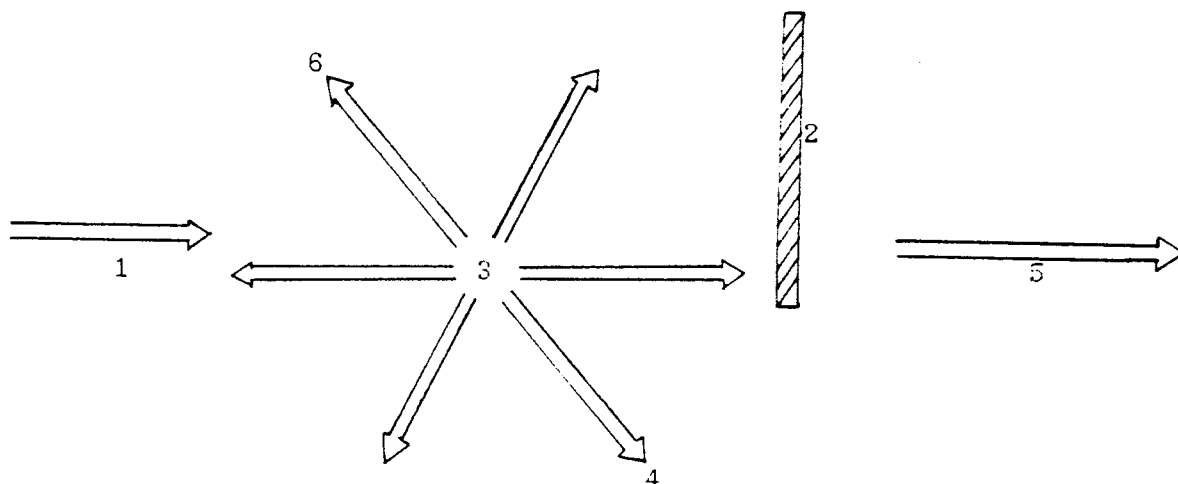
- (1) เป็นผู้ยอมรับความเป็นจริงของคนยอมรับตนเองเข้าใจสภาพของตนเอง
- (2) มีแรงกระตุ้นในการเจริญเติบโต และพัฒนาการไปในทางที่เป็นไปได้
- (3) มีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องของบุคลิกภาพ มีความอดทนต่อ ความกดดันจากสิ่งต่างๆ ทั้งภายนอกและภายใน
- (4) มีการมองความเป็นจริงอย่างมีแบบแผนและเข้าใจสถานการณ์ของสังคม
- (5) มีความต้องการความรักจากผู้อื่นมีการทำงานมีการเล่นและสามารถ ที่จะแก้ปัญหาใหม่ๆได้

นิภา (2530) ได้กล่าวถึงลักษณะของสุขภาพจิตที่ดี อันเป็นผลจากความสำเร็จ ในการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น ว่ามีดังต่อไปนี้

- (1) มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกมั่นคง
- (2) มีลักษณะอบอุ่นเป็นมิตร
- (3) มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ
- (4) พร้อมทั้งจะรับประสบการณ์ใหม่ๆ และสนใจในกิจกรรมรอบตัว
- (5) รู้จักรักษาอนามัยและสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ

- (6) มีความกล้าที่เผชิญความจริงในชีวิต
- (7) มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง
- (8) มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี
- (9) มีอารมณ์ซึ่งช่วยส่งเสริมแทนที่จะขัดขวางสวัสดิภาพของชีวิต (รู้จักยับยั้งและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้)
- (10) ปราศจากนิสัยทางจิตที่กระทบกระเทือนบุคลิกภาพ

2.2.5 ขั้นตอนการปรับตัวของ เชฟเฟอร์ และ โชเบน (SHAFFER AND SHOBN, 1956 อ้างจาก สุรัชย์, 2526)

แผนภูมิที่ 3 แสดงขั้นตอนการปรับตัวของเชฟเฟอร์และโชเบน

- 1. หมายถึง แรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นที่จะทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง
- 2. หมายถึง สถานการณ์ที่เป็นปัญหา

3. หมายถึง การทดลองใช้วิธีแก้ปัญหาหลายๆวิธี
4. หมายถึง วิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผล
5. หมายถึง เป้าหมายสู่ความสำเร็จตามต้องการ
6. หมายถึง การที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้จำเป็นต้องเลือกทางอื่น เช่น การหนีปัญหา เป็นต้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 เอกสารและงานวิจัยในประเทศไทย

เนื่องจากงานวิจัยในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและการปรับตัว มีความเกี่ยวเนื่องกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอรวม ดังนี้

สมาน (2520) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก โดยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมปีที่7 ปีการศึกษา2519 ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 271 คน โดยใช้แบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดูและแบบทดสอบการปรับตัว พบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่แตกต่างกัน ทำให้เด็กปรับตัวแตกต่างกัน เด็กที่ได้รับการอบรมแบบประชาธิปไตยปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแบบเข้มงวดกวดขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และในปีเดียวกัน จิตรา (2520) ก็ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด ที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นเพศชายที่ติดยาเสพติด มีอายุระหว่าง15-24ปี จำนวน100คน และจากโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า กรุงเทพมหานคร และโรงพยาบาลอภัยภูรังค์ ปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย โดยมีตัวแปรต้นคือ สภาพเศรษฐกิจ ของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา อาชีพ และ สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีสภาพเศรษฐกิจ การศึกษา สถานภาพการสมรส

และอาชีพต่างกัน จะให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด ปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยที่มีบิดามารดามีสภาพเศรษฐกิจต่างกัน จะมีทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บึงอร (2523) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษา สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม สังกัดกองการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครปีการศึกษา 2522 จำนวน 652 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามวัดสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวในด้านต่างๆ และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน มีสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกัน มีสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปฐม (2525) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยทางสังคม โดยศึกษากับนักเรียนกรุงเทพมหานครจำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และแบบสอบถามวินัยทางสังคม ผลการวิจัยพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับวินัยทางสังคม ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีแนวโน้มไปในทางบวก

ในปีต่อมา กุลวรรณ (2526) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพภายในครอบครัวกับการปรับตัว ในกลุ่มนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนสหศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ปีการศึกษา 2525 ในกรุงเทพมหานครจำนวน 499 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามสัมพันธภาพภายในครอบครัว และแบบทดสอบการปรับตัว ผลการวิจัย พบว่าสัมพันธภาพภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิดา (2527) ศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กชายและหญิงที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และไม่ก้าวร้าวที่นอนพักรักษาตัว ณ ดิಕ್ಕผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลเด็ก ประเภทละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของครอบครัว และแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู โดยให้บิดามารดาของเด็กเป็นผู้ทำแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า เด็กที่มีความก้าวร้าวส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ซึ่งทำให้เด็กรู้สึกว่ตนถูกทอดทิ้ง ไม่ได้ได้รับความเอาใจใส่ เกิดความคับข้องใจ และแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ทั้งนี้เพื่อเป็นการทดแทนหรือระบายความคับข้องใจ ส่วนเด็กที่ไม่มีความก้าวร้าว ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บิดามารดาให้ความรักความเข้าใจลูก ให้เหตุผลลูก ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักใช้เหตุผล และสามารถควบคุมความก้าวร้าวได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประวิทย์ (2528) ที่ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อการใช้กลไกป้องกันตน โดยทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนชาย และหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 90 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามการใช้กลไกป้องกันตน และการสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้สถานการณ์เฉพาะหน้า เพื่อยั่วให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อสถานการณ์ และดูพฤติกรรมที่แสดงโต้ตอบสถานการณ์หรือต่อคำสัมภาษณ์ มีผู้ให้คะแนน 3 คน แล้วนำคะแนนแต่ละคนมาเปรียบเทียบดูการใช้กลไกป้องกันตนของนักเรียน ใช้เกณฑ์ 2 ใน 3 ตัดสิน นำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับแบบสอบถามที่นักเรียนตอบ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน จะใช้กลไกป้องกันตนแบบก้าวร้าวมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้แล้ว ดวงเดือน อรพิน และงามตา (2528) ได้ประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากหรือน้อย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และสรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเหมาะสมในระยะก่อนวัยรุ่น และเหมาะสมสำหรับ

เด็กหญิง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยเหมาะสมในระยะวัยรุ่นเป็นต้นไป และเหมาะสมสำหรับเด็กชาย

ทัศนาศึกษา (2528) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษาประเภทสหศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2527 จำนวน 740 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตนและแบบสอบถามการคิดแบบเอกนัย ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ

สต็อทท์ (STOTT, 1940) ได้ทำการศึกษาสภาพชีวิตในบ้านที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กวัยรุ่นชาย-หญิง ในเมืองเนบราสก้า โดยใช้เกณฑ์บุคลิกภาพและแบบสอบถามสภาพชีวิตภายในบ้าน พบว่า เด็กที่มีการปรับตัวดี-ไม่ดี มีสภาพชีวิตในบ้านที่แตกต่างกัน ต่อมาในปี 1954 แลงดิส (LANDIS, 1955) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของวัยรุ่น โดยทำการศึกษาการปรับตัวของวัยรุ่น ซึ่งมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวด โดยส่งแบบสอบถามกับเด็กชั้นสูงสุดของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 4,310 คน เป็นนักเรียนชาย 1,900 คน เป็นนักเรียนหญิง 2,410 คน พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบประชาธิปไตย ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ปกครองแบบเข้มงวด หรือมีอำนาจเหนือบุตร เด็กที่ได้รับการปกครองแบบเข้มงวดจะมี

ความวิตกกังวล มีความเคร่งเครียดทางจิตใจ เพราะต้องคอยหวาดระแวงว่าจะทำตามไม่ได้ อันเป็นลักษณะหนึ่งที่เกิดการปรับตัวไม่ได้

สปริงเกอร์ (SPRINGER, 1958) ได้ศึกษาอิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจที่มีต่อความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็ก พบว่าความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านที่ยากจนมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและสังคมต่ำ จะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ได้และมีอารมณ์ไม่มั่นคง มีจำนวนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับปานกลาง

ฮามาเช็ค และโมริ (HAMACHECK AND MORI, 1964) ได้สำรวจปัญหาและความต้องการของนักเรียนฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยมิชิแกน จำนวน 246 คน เป็นนักเรียนฝึกหัดครูหญิงสาขากการประถมศึกษาจำนวน 77 คน สาขการมัธยมศึกษาจำนวน 70 คน และนักเรียนฝึกหัดครูชายจำนวน 99 คน พบว่า นักเรียนฝึกหัดครูชาย มีปัญหาด้านการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่นสูงกว่านักเรียนหญิง ส่วนนักเรียนหญิงทั้งสองสาขา คือ สาขการประถมศึกษา และสาขการมัศึกษามีปัญหาด้านการผูกมิตรกับผู้อื่นและต้องการความช่วยเหลือมากกว่านักเรียนชาย

ริงเนส (RINGNESS, 1968) กล่าวถึง เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบให้ความคุ้มครอง ว่า อาจจะเป็นเด็กที่วิตกกังวลเกี่ยวกับโรงเรียน เด็กพวกนี้เต็มไปด้วยความหวาดกลัวโรงเรียน หรือสถานที่ใหม่ๆจนอาจหนีโรงเรียน เพราะไม่เคยเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมด้วยตนเอง คอยแต่จะได้รับการช่วยเหลือและปกป้องจากผู้อื่น

โบเดอร์ และบีช (BODER AND BEACH, N.D อ้างจาก เมตตา, 2524) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตบ้านเช่า เพื่อต้องการทราบถึงความแตกต่างของการปรับตัวทางสังคม และองค์ประกอบที่ทำให้เด็กปรับตัวทางสังคมแตกต่างกัน พบว่า องค์ประกอบที่ทำให้เด็กปรับตัวต่างกันคือ เจตคติที่ดีของพ่อแม่ จะทำให้ลูกปรับตัวทางสังคมได้ดี เจตคติที่ไม่เป็นปกติในรูปแบบต่างๆของพ่อแม่จะทำให้เกิดปฏิกิริยาเฉพาะอย่างในตัวลูก ส่วนใหญ่แล้วครอบครัวที่มีลูกธ้อยาย

สงบเสงี่ยม หรือปรับตัวทางสังคมไม่ดีขึ้น แม้มักจะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

เฮอรัลด์ (HERLOCK, 1974) กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีความรู้สึกไม่มั่นคงว่าเป็นลักษณะที่เกิดจากการได้รับการปกป้องมากเกินไป จึงไม่สามารถแก้ปัญหาตนเองได้ และการที่พ่อแม่ตั้งความหวังไว้สูงเกินไป เมื่อผิดหวังเด็กจึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นผลให้เด็กมีปัญหาในการปรับตัว

จากการศึกษารวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู กับการปรับตัวทางสังคม พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆมีความสัมพันธ์กันกับการปรับตัวทางสังคม ทั้งในทางบวกและทางลบ